

Un espai: el pedrís

Josep M. Espinàs

El quilòmetre de baixada és, gairebé tot, una recta, i aviat es veuen cases, mig penjades sobre el barranc. Castellfort és un poble situat a uns 1.200 metres, molt ben posat en aquesta altura. Just abans d'arribar-hi ens creuem amb un home que puja, menant un ramat d'ovelles. Me'l miro embadocat, sento que els ulls se m'endolceixen després de la caminada per un paisatge eixut. S'endevina que Castellfort serà un poble petit i rural, però serà un poble.

La llarga recta acaba convertint la carretera en carrer, que al fons fa un revolt. Ens hi anem acostant de mica en mica, a aquest revolt del fons, on ens sembla distingir unes figures humanes. Aviat ho veiem més clar: són set o vuit persones totes assegudes en un mateix pedrís, al peu de la porta d'una casa. Segur que ens veuen baixar, des de fa estona. Uns forasters que arriben a peu, a Castellfort.

Potser no hi ha precedents. Finalment arribem prop del pedrís.

Tothom ens mira, salutem, responen. Ens conviden a seure amb ells. Són els moments profundament plàcids i alegres d'un viatge a peu, i aquesta gent de Castellfort no descobriran la seva capacitat d'entendrir-me -quin verb que he triat, més poc modern i més exacte!- amb la seva absoluta naturalitat, amb la seva immediata disponibilitat per a la convivència. Quan els dic que s'hi està bé, aquí, em diuen que sí, que aquí hi ha fresca, i jo no m'havia adonat que, a més, hi feia fresca...

I faig com ells: un home baixa pel carrer amb una mula, i miro cap amunt. Una dona apareix allà baix, a la plaça, i miro cap avall.

Des d'aquest pedrís s'observa tot, i els caps, a vegades, es giren tots alhora, a dreta o a esquerra, perquè es belluga alguna cosa. Com en un partit de tennis, però amb una jugada molt de tant en tant.

Ara baixen quatre persones, i una dona diu:

- Aquella és la neboda del Ricardo, els altres no sé.

Una novetat important és l'arribada d'una camioneta, que s'ha aturat tres portes més avall, a l'altra banda del carrer. Descarreguen unes caixes.

- Mira, han portat enciams. N'aniré a comprar.

Tots mirem, en silenci, sense pressa, com entren dues caixes en aquella casa que deu ser la botiga. La dona del meu costat m'explica:

- Aquest camió, sap?, puja dues vegades cada setmana.

És suficient, i a més bonic i tranquil, que el pas d'una setmana es regeixi per coses com aquesta, el dia que puja el camió, el dia que ve la furgoneta amb roba i l'estenen, per si algú en vol comprar, a la plaça de l'església...

El dia que van arribar uns que anaven a peu, i van seure en aquest pedrís, no forma part del calendari, no té cap importància com a referència de l'estiu, a Castellfort.

S'acosta un home alt, més aviat gros, vestit d'estiuejant d'agost. És gran, camina a poc a poc. Es queda dret a tres o quatre metres. No sé per què

penso que, encara que hi hagués lloc, no hi seuria, al pedrís.

- Jo hi vaig anar a estudiar, a Barcelona -diu.

Potser algú li ha dit que ha arribat una gent de Barcelona, i ha vingut a observar-nos de prop, i a explicar qui és. És sastre. Va anar a Barcelona, de jove, a estudiar per sastre, al Portal de l'Àngel, amb el mètode Muller, i va ser el número 1 de la classe.

Després de fer la presentació no sembla que tingui massa interès a quedar-se aquí. Se'n torna, a poc a poc. Un dels meus veïns de seient diu

que coneix Barcelona d'haver-hi servit, i he d'explicar discretament a la Isabel que no és que hi hagi fet de criat, sinó que vol dir que hi va fer el servei militar. Hi ha expressions que no han passat a les noves generacions. Un dels jubilats m'assenyala insistentment un home que acaba d'arribar: «Aquest és solter» i ho diu com si fos una tara, i somriu, i l'home, que deu estar a la ratlla dels quaranta anys, i sembla un bonifàs, també somriu.

«Aquí n'hi ha molts de nois solters que ja tenen més de trenta anys. Les noies marxen. Com te les arregles, tu?» i es fa broma, sense abusar, potser perquè l'aire de Castellfort és net, i el pedrís no és un tribunal, sinó

el punt de trobada, el lloc de la convivència.

La notícia del dia és que hi ha hagut un foc, a Sorita, que és cap a Morella, i un helicòpter del servei forestal ha aterrat a la Lloma, que en diuen, prop de l'ermita de Sant Pere, per recollir els homes del *retén* d'aquí.

Són les vuit, l'hora de sopar. Ens alcem, amb una mica de mandra. «Apa, doncs». Com si ahir ja hi fóssim, com si demà hi haguéssim de tornar a seure, al pedrís.

Del llibre *A peu per l'Alt Maestrat*, Edicions La Campana.

L'eixida per FED

